

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni I. K. (1) wniosła o podział majątku wspólnego zgromadzonego w trakcie związku małżeńskiego z uczestnikiem M. K. (1). W skład majątku wspólnego stron wchodził lokal mieszkalny w S., przy O.. LWP 1E /23 dla którego prowadzona jest księga wieczysta (...) wraz z udziałem (...) części w nieruchomości wspólnej o wartości 110.000 zł oraz samochód osobowy F. (...) o wartości 6.000 zł, wnioskodawczyni wniosła o przyznanie na jej rzecz nieruchomości, zaś uczestnikowi prawa własności samochodu i zasądzenie na rzecz stron dopłat równoważących wartość otrzymanych składników majątkowych, ponadto wniosła o zasądzenie od uczestnika zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu wniosku wnioskodawczyni podała, że związek małżeński stron został rozwiązany przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. z 29 marca 2007r. i jest prawomocny. Wskazane we wniosku składniki majątkowe wyczerpują majątek wspólny podlegający podziałowi, dodatkowo wnioskodawczyni podniosła, że po ustaniu wspólności majątkowej spłaciła z majątku osobistego wspólne zobowiązania stron postępowania oraz poczyniła nakłady na majątek wspólny ze swojego majątku osobistego. I. K. (1) wniosła o ustalenie równych udziałów w majątku wspólnym.

W piśmie procesowym z 29 października 2015r. wnioskodawczyni podniosła, że dokonała po ustaniu wspólności majątkowej spłaty wspólnego długu stron postępowania wynikającego z umowy kredytu hipotecznego zawartego przez I. i M. K. (1), dokonując zwrotu na rzecz W. Ż. (1) kwoty 18.370 zł i wniosła o zasądzenie od uczestnika kwoty 9.185 zł tytułem zwrotu nakładu na majątek wspólny stron. Ponadto wnioskodawczyni wskazała, że po ustaniu wspólności uczestnik nie uiszczał opłat związanych z korzystaniem z mieszkania powodując powstanie długu w wysokości 33.700,63 zł, wobec czego wniosła o uwzględnienie tego długu przy podziale majątku wspólnego stron i ustalenie kwot należnych do spłaty.

Na rozprawie w dniu 29 października 2015 roku wnioskodawczyni podtrzymała stanowisko wyrażone w pismach, uczestnik z kolei przyznał że w skład majątku podlegającego podziałowi wchodzi lokal mieszkalny w S., a samochód został przez uczestnika sprzedany w 2011 roku za 500 zł, podniósł także że spłacał raty kredytu hipotecznego zarówno w trakcie wspólności majątkowej z wnioskodawczynią, jak i po ustaniu. Uczestnik nie zgodził się na proponowany we wniosku sposób podziału majątku wspólnego, wniósł o przyznaniu mu własności nieruchomości z uwagi na to, że stanowi ono miejsce zamieszkania uczestnika.

Na rozprawie w dniu 5 października 2016 roku wnioskodawczyni wniosła o to, aby w miejsce lokalu mieszkalnego stron, do którego została skierowana egzekucja objęcie podziałem kwoty uzyskanej w wyniku licytacji nieruchomości stron.

Na rozprawie w dniu 23 stycznia 2018r. strony nie były obecne.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

I. K. (1) i M. K. (1) zawarli związek małżeński w 1990 roku. W małżeństwie obowiązywał ustrój wspólności majątkowej. W 1997 roku małżonkowie nabyli prawo własności lokalu mieszkalnego w S., przy Os. (...), które wcześniej zostało przydzielone M. K. (1) jako kwatery służbowa.

Dowód:

- zawiadomienie o wpisie do kw (...) – k. 8,
- umowa sprzedaży z 02.04.2004r. - k. 9-12,
- odpis kw (...) – k. 16-19.

W dniu 25 lutego 2005r. M. i I. K. (1) zawarli umowę kredytu z bankiem (...) S.A. , na podstawie której otrzymali kwotę 21.500 zł, którą zobowiązali się zwrócić wraz odsetkami , prowizją i opłatami ustalonymi w umowie do dnia 01.02.2025r. Raty kredytu były spłacane poprzez potrącenie środków z rachunku oszczędnościowego prowadzonego w banku. Środki uzyskane z kredytu zostały przeznaczone na spłatę zobowiązań powstałych z umów pożyczek zawartych przez M. K. oraz długu w opłatach za mieszkanie. Zabezpieczeniem spłaty kredytu była hipoteka na nieruchomości oraz poręczenie udzielone przez W. Ż. (1).

W 2005 roku , małżonkowie K. nabyli samochód F. (...), rok produkcji 1992, za cenę 8.000 zł.

Dowód:

- umowa kredytu z 25.02.2005r. - k. 134,
- przesłuchanie wnioskodawczyni I. K. – k. 135c-136

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. z 29 marca 2007r. orzeczony został rozwód I. i M. K. (1), wyrok uprawomocnił się z dniem 21 lutego 2008r.

Dowód:

- wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. z 29.03.2007r. - k. 7

Przed rozwiązaniem małżeństwa I. K. (1) zmieniła miejsce zamieszkania i opuściła mieszkanie w S., pozostał tam M. K., który nie dokonywał opłat za mieszkanie. I. K. (1) po orzeczeniu rozwodu nie przebywała i nie korzystała z mieszkania w S.. Nie wpłacała na rzecz wspólnoty mieszkaniowej nieruchomości żadnych kwot po rozwodzie.

Dowód:

- przesłuchanie wnioskodawczyni I. K. – k . 135v-136

Po 20 lutego 2008 roku M. K. (1) dokonał spłaty kredytu (...) Bank (...) S.A. w kwocie 5.703,56 zł.

Dowód:

- pismo z dnia 21.12.2015r. - k. 76.

W. Ż. (1) spłacił na rzecz banku dług I. i M. K. (1) w kwocie 18.367,68 zł. Kwotę tę zwróciła mu w całości I. K. (1).

Dowód:

- oświadczenie z 22.10.2015r. - k. 31,
- oświadczenie I. K. – k. 30,
- zaświadczenie z dn. 30.04.2015r. - k. 62

W dniu 30 czerwca 2011 roku M. K. sprzedał samochód F. (...) bez porozumienia z I. K. (1) za cenę 500 zł.

Dowód:

- zeznania uczestnika M. K. – k.135v-136,
- umowa sprzedaży z 30.06.2011r. – k. 134

Wartość samochodu F. (...) wyprodukowanego w 1992 roku według aktualnych cen wynosi 2.830 zł.

Dowód:

- opinia biegłego K. M. – k. 93-98.

Przeciwko I. K. (1) i M. K. (1) wszczęte zostały postępowania egzekucyjne z wniosku wspólnoty mieszkaniowej nieruchomości położonej w S., przy O.. LWP 1E w sprawach Km 8224/12, Km 102/14, Km 1823/14, Km 3677/14, Km 560/12, Km 4545/10, ponadto przeciwko M. K. (1) prowadzone były egzekucje na wniosek Banku (...) S.A., (...) Bank (...) S.A. w W., (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego w W., (...) i Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego w W., Poczty Polskiej S.A.

Dowód:

- wydruki informacji o wysokości egzekwowanych roszczeń – k. 32-36,
- informacje komornika o stanie zaległości – k. 46-55.

Na licytacji w dniu 12 lipca 2016 roku nieruchomość - lokal mieszkalny położony w S., przy O.. LWP 1E/23 został sprzedany na rzecz nabywców J. S. i H. S. za cenę 86.000 zł. Postanowieniem z dnia 11 października 2016 roku Sąd Rejonowy w Międzyrzeczu przysądził na rzecz nabywców prawo własności do lokalu mieszkalnego wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej. Postanowienie uprawomocniło się z dniem 10 listopada 2016r.

Dowód:

- dokumenty zgromadzone w aktach I Co 108/14: postanowienie o przybicciu – k. 38, postanowienie o przysądzeniu własności – k. 48-19.

Z uzyskanej w wyniku egzekucji sumy 86.000 zł zaspokojone zostały koszty egzekucyjne oraz długi wobec wspólnoty mieszkaniowej nieruchomości przy O.. LWP 1E w S. egzekwowane w postępowaniach egzekucyjnych sygn. Km 560/12, Km 8224/12, Km 102/14, Km 1823/14, Km 3677/14. Z pozostałej po zaspokojeniu długów i kosztów egzekucyjnych kwoty 51.767,79 zł I. K. (1) otrzymała 25.883,90 zł, a przysługująca M. K. (1) kwota 25.883,89 zł została zajęta przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Międzyrzeczu R. B. w sprawach Km 6493/10, Km 4869/13, Km 46/13 i Km 2134/14.

Dowód:

- projekt planu podziału z dnia 02.02.2017r. - k. 79-81 akt I Co 108/14.

Sąd zważył, co następuje:

Wnioskodawczyni I. K. (1) domagała się podziału majątku nabytego przez strony postępowania w trakcie wspólności majątkowej małżeńskiej oraz zasądzenia od uczestnika 1/2 części spłaconego wspólnego długu stron po ustaniu tej wspólności.

Orzekając o sposobie podziału majątku wspólnego Sąd miał na uwadze art. 46 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zgodnie z którym w sprawach nieunormowanych w artykułach poprzedzających od chwili ustania wspólności ustawowej do majątku, który był nią objęty, jak również do podziału tego majątku, stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku. W myśl art. 1035 k.c. do dziale spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych z zachowaniem przepisów tytułu VIII księgi czwartej Kodeksu cywilnego. Do podziału majątku wspólnego mają zastosowanie przepisy art. 211 i 212 k.c. Zgodnie z art. 211 k.c. każdy ze współwłaścicieli może żądać, ażeby zniesienie współwłasności nastąpiło przez podział rzeczy wspólnej, chyba że podział byłby sprzeczny z przepisami ustawy lub ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo że pociągałby za sobą istotną zmianę rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości. Jeżeli zniesienie współwłasności

następuje na mocy orzeczenia sądu, wartość poszczególnych udziałów może być wyrównana przez dopłaty pieniężne. Przy podziale gruntu sąd może obciążyć poszczególne części niezbędnymi służebnościami gruntowymi. Rzecz, która nie daje się podzielić, może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

Skład majątku podlegającego podziałowi nie był sporny. Strony zgodnie wskazywały, że nabycie nieruchomości – lokalu mieszkalnego w S., przy O.. LWP 1E/23 wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej oraz samochodu F. (...) nastąpiło w trakcie wspólności majątkowej, w toku postępowania strony nie wskazywały innych składników majątku, które należy objąć podziałem. W dacie orzekania stan majątku stron uległ jednakże zmianom polegającym na tym, że prawa majątkowe które przysługiwały stronom zostały przeniesione na inne osoby i nie należały do stron według stanu istniejącego w dniu zamknięcia rozprawy. Samochód F. (...) został po ustaniu wspólności majątkowej zbyty przez uczestnika M. K. (1), a nieruchomość została sprzedana na licytacji w wyniku skierowania do niej postępowań egzekucyjnych. W obliczu tych okoliczności należało podziałem objąć sumę uzyskaną ze sprzedaży nieruchomości, tj. kwotę 86.000 zł, o co strony zgodnie wnosiły, a ponadto równowartość samochodu sprzedanego przez uczestnika według jego wartości na datę wydania orzeczenia. Wartość pojazdu ustalona została przez biegłego K. M. na kwotę 2.830 zł, a strony nie kwestionowały przyjętej przez biegłego wartości, ani poprawności zastosowanej przez biegłego metodyki szacowania tej rzeczy. W postanowieniu z 4 listopada 1999r., II CKN 523/98 Sąd Najwyższy stwierdził, że „zbycie przez małżonka po ustaniu wspólności ustawowej udziału w przedmiocie, który objęty był wspólnością, dokonane bez zgody współmałżonka jest bezskuteczne, o ile naruszałoby przysługującemu temu małżonkowi na podstawie przepisów o podziale wspólnego majątku uprawnienie do przyznania mu w całości na własność tego przedmiotu. W ten sposób realizuje się cel owej szczególnej formy wspólności majątkowej, jaką jest ustawowa wspólność małżeńska, polegający na zabezpieczeniu już po jej ustaniu do podziału między małżonkami, nieuszczerplonej masy majątkowej. Jeżeli bowiem rozporządzenie udziałem w przedmiocie należącym do majątku wspólnego narusza uprawnienia drugiego z małżonków podział majątku wspólnego może być przeprowadzony tak jakby rozporządzenie w ogóle nie zostało dokonane (tak SN w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z 4 lipca 1963 r., III CO 21/63, OSNCP rok 1964, poz. 245)”.

Z uwagi na powyższe Sąd przyjął, że przedmiotem podziału w postępowaniu jest kwota uzyskana ze sprzedaży licytacyjnej nieruchomości – 86.000 zł i samochód F. o wartości 2.830 zł.

Zarówno wnioskodawczynie, jak i uczestnik wnieśli w toku postępowania o uwzględnienie i rozliczenie dokonanych po ustaniu wspólności spłat wspólnego długu stron, powstałego wskutek zawarcia umowy kredytu z (...) S.A. w W. z dnia 25 lutego 2005r. Zważywszy na to, że strony razem zawierały umowę i wspólnie zobowiązały się do spłacania kredytu, a twierdzenia wnioskodawczynie jakoby środki uzyskane w wyniku tej umowy zostały przeznaczone na spłatę zobowiązań uczestnika M. K. nie zostały w żaden sposób udowodnione, podobnie jak nie zostało wykazane aby te zobowiązania dotyczyły wyłącznie finansowania osobistych potrzeb uczestnika, Sąd przyjął że obowiązek zapłaty na rzecz banku obciążał strony wspólnie jako dłużników solidarnych. Z treści pism – zaświadczenia banku i złożonych przez wnioskodawczynię oraz jej brata W. Ż. oświadczeń wynika, że kwota zapłacona bankowi przez W. Ż. (1) (18.367,68 zł), została mu zwrócona w całości przez I. K. (1). W części przekraczającej 1/2 spłaconej kwoty wnioskodawczynie nabyła od W. Ż. wierzytelność wobec uczestnika o zwrot uiszczzonego długu, w związku z tym uczestnik M. K. (1) był obowiązany do zwrotu 1/2 części spłaconej przez wnioskodawczynię kwoty długu wobec W. Ż.. Z kolei M. K. po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej dokonał na rzecz banku wpłat w wysokości 5.703,56 zł (pismo banku z 21.12.2015r. k. 76), co skutkowało obowiązkiem po stronie wnioskodawczynie zwrotu uczestnikowi 1/2 części wpłaconej kwoty. Powyższe ustalenia wynikają z treści art. 567 § 3 w zw. z art. 686 kpc, które to przepisy nakazują dokonanie rozliczeń w postępowaniu działowym także spłaconych długów po ustaniu wspólności majątkowej stron.

Kwotę uzyskaną wskutek sprzedaży na licytacji nieruchomości stron Sąd podzielił w częściach równych pomiędzy strony. W toku postępowania przed licytacją nieruchomości wnioskodawczynie sformułowała wniosek o uwzględnienie przy dokonywaniu rozliczenia także długów egzekwowanych przez komornika sądowego, a powstałych na rzecz wspólnoty mieszkaniowej, które obciążały wyłącznie uczestnika M. K.. Nie budziło wątpliwości Sądu, że uczestniczka jeszcze przed orzeczeniem o rozwiązaniu małżeństwa opuściła mieszkanie w S. i zamieszkała w

innym miejscu, a następnie – w innym kraju, wobec czego obowiązek uiszczania bieżących opłat związanych z korzystaniem z mieszkania spoczywał na uczestniku M. K.. Jednak na etapie poprzedzającym sprzedaż nieruchomości zgłoszenie wniosku o uwzględnienie przy ustalaniu wysokości spłat również długów wobec wspólnoty mieszkaniowej było bezskuteczne, albowiem w postępowaniu w przedmiocie podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej nie uwzględnia się długów nie spłaconych. Podział obejmuje wyłącznie aktywa, natomiast pasywa pozostają poza jego zakresem (postanowienie SN z 09.09.1976r., III CRN 83/76, postanowienie SN z 21.01.2010r., I CSK 509/09). Art. 45 § 3 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nie ma zastosowania do długów, które nie zostały spłacone. Długi takie nie podlegają rozliczeniu między małżonkami (postanowienie SN z 05.12.1978r., III CRN 194/78), albowiem pomimo podziału majątku wspólnego zobowiązanie stron nadal istnieje. Z kolei rozliczenie wydatków i długów dotyczy wyłącznie należności już uiszczonych i prawidłowo zgłoszonych w postępowaniu nieprocesowym, z uwzględnieniem że powinno stanowić formę odpowiadającą dochodzeniu roszczenia w trybie procesowym. Wnioskodawczyni w sposób wyraźny domagała się uwzględnienia długu przy rozliczeniach pomiędzy stronami (k. 38 akt), przy czym w piśmie procesowym z 29 października 2015r. wносиła o uwzględnienie tej okoliczności przy ustalaniu kwot należnych do spłaty, a nie o zasądzenie zwrotu uiszczonej kwoty od uczestnika. Na żadnym etapie postępowania kwota, jakiej domagała się I. K. (1) z tytułu uiszczenia długów osobistych uczestnika związanych z opłatami za mieszkanie, nie została także sprecyzowana i wyrażona określoną kwotą pieniężną. Po sprzedaży nieruchomości i podjęciu zawieszono uprzednio postępowania wnioskodawczyni mogła z kolei domagać się zasądzenia od uczestnika świadczenia w takiej wysokości, w jakiej wnioskodawczyni partycypowała w spłacie długu osobistego M. K. (1), jednakże nie złożyła takiego wniosku. W postępowaniu w przedmiocie podziału majątku wspólnego strona może domagać się zwrotu wydatków i nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty byłego małżonka oraz domagać się zwrotu nakładów i wydatków, poczynionych ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny (art. 45 § 1 krio). W postanowieniu z 7 stycznia 2009r., II CSK 390/08 Sąd Najwyższy stwierdził, że „W postępowaniu o podział majątku wspólnego, poza rozliczeniem nakładów i wydatków poczynionych z majątku wspólnego na majątek odrębny (osobisty) i z majątku odrębnego (osobistego) na majątek wspólny w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej, następuje także rozliczenie nakładów i wydatków dokonanych przez każde z małżonków (lub byłych małżonków) w okresie od ustania wspólności do chwili podziału majątku wspólnego. Podstawę dokonania rozliczeń stanowią art. 567 § 1 w zw. z art. 686 KPC. Sąd w postępowaniu działowym dokonuje rozliczeń z tytułu posiadania przedmiotów należących do majątku objętego wspólnością, pobranych pożytków i innych przychodów, a także poczynionych na ten majątek nakładów i spłaconych długów w okresie między ustaniem wspólności a dokonaniem podziału majątku wspólnego”. Sąd ustala wartość nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty jednego z małżonków bez względu na inicjatywę dowodową uczestników postępowania (uchwała SN z 21.02.2008r. III CZP 148/07), podczas gdy pozostałe roszczenia (w tym wynikające z art. 686 kpc) winny zostać zgłoszone w postaci żądania zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej. Po podjęciu postępowania uprzednio zawieszono do czasu zakończenia postępowania egzekucyjnego skierowanego do nieruchomości stron wnioskodawczyni nie zgłosiła żądania zasądzenia od uczestnika na swoją rzecz kwoty pochodzącej z egzekucji z nieruchomości, której nie otrzymała (tj. różnicy pomiędzy udziałem w uzyskanej sumie – 43.000 zł, a kwotą przekazaną uczestniczce - 25.883,90 zł), i z uwagi na wnioskowy charakter takiego rozliczenia, nie można przyjąć że Sąd winien w tym przedmiocie orzekać z urzędu. Byłoby to naruszenie zakazu rozstrzygnięcia o przedmiocie nieobjętym żądaniem, wynikającym z art. 321 § 1 kpc.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd zasądził od uczestnika M. K. (1) na rzecz wnioskodawczyni kwotę 1.415 zł tytułem dopłaty do przyznanego składnika w majątku wspólnym (art. 212 § 1 k.c. w zw. z art. 46 krio i 1035 k.c.) w wyniku przyznania na rzecz uczestnika prawa własności samochodu F. (...) o wartości 2.830 zł.

Na podstawie art. 686 w zw. z art. 567 § 3 kpc Sąd zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 6.332,06 zł jako połowę różnicy poniesionych przez strony wydatków na spłatę wspólnego zobowiązania, dokonanych po ustaniu wspólności majątkowej stron. (spłata wnioskodawczyni 18.367,68 zł - spłata dokonana przez uczestnika 5.703,56 zł = 12.664,12 zł / 2 = 6.332,06 zł).

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 i 2 kpc . Wnioskodawczyni poniosła koszty sądowe w postaci opłaty od wniosku 1000 zł i zaliczki na koszty opinii biegłego 600 zł, z której wydatkowano kwotę 579,64 zł (wynagrodzenie biegłego 545,64 zł oraz koszt uzyskania informacji bankowej 25 zł) , których 1/2 części winien zwrócić uczestnik M. K., tj. kwotę 785,32 zł ($1570,64 / 2 = 785,32$ zł). W zakresie pozostałych kosztów postępowania obejmujących koszty zastępstwa wnioskodawczyni w postępowaniu należało obciążyć nimi wnioskodawczynię albowiem były to koszty związane z udziałem wnioskodawczyni w sprawie.